

9 клас

Урок № 37

Дата:

**ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ У СВІТІ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ
ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК
З АГРОБІЗНЕСОМ. ТРАДИЦІЙНІ ВИРОБНИЦТВА
ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ.**

Очікувані результати НПД: учні розуміють вплив спеціалізації сільського господарства, споживчого чинника та ТНК на розвиток харчової промисловості; наводять приклади традиційних виробництв харчових продуктів різних країн світу; оцінюють місце України на світовому та європейському ринках продовольства та органічних продуктів харчування.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати уміння працювати з візуальними та статистичними джерелами знань, аналізувати їх, робити висновки; виховувати повагу та інтерес до культурних традицій країн світу.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, комп'ютер, проектор (інтерактивна дошка), мультимедійні презентації.

Опорні та базові поняття: харчова промисловість, агробізнес, глобалізація.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

- Які галузі харчової промисловості відіграють провідну роль в Україні та мають експортну спеціалізацію?
- Поясніть географію найбільших центрів борошномельної, цукрової, олійної, маслосироробної, кондитерської промисловості продуктів в Україні.
- Назвіть підприємства харчової промисловості, що працюють у вашому регіоні.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Кожна країна світу має особливі умови для розвитку різних галузей харчової промисловості, що обумовлює відмінності традицій харчування та багатство національних кухонь. Водночас вплив глобалізації на всі сфери господарської діяльності сприяє формуванню потужних ТНК, що спеціалізуються на виробництві продуктів харчування, виробляють та поширюють свою продукцію в багатьох країнах.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Сучасні тенденції виробництва продуктів харчування у світі.

1) Рівень розвитку харчової промисловості та асортимент її продукції залежать від спеціалізації та потужності сільського господарства, розвитку технологій, традицій харчування;

2) в розвинених країнах у великих обсягах виробляють високоякісні дорогі продукти (великий асортимент сирів, м'ясної продукції); зростає значення галузей, що забезпечують здорове харчування, а також виробництво напівфабрикатів, які звільняють від «кухонної праці»;

3) в країнах, що розвиваються, галузі харчової промисловості забезпечують виробництво найбільш необхідних продуктів (борошна, круп); експортні галузі спеціалізуються на виробництві окремих найменувань (фруктові консерви, тютюнові вироби, соки), м'ясних та рибних напівфабрикатів.

2. Агробізнес та глобалізація.

Агробізнес — діяльність, спрямована на забезпечення населення продуктами харчування, яка являє собою систему взаємопов'язаних галузей сільського господарства, переробної промисловості, підприємств зберігання, транспортування й реалізації продукції, сільськогосподарського машинобудування та хімії, науки, фінансів.

У сучасному світі формується міжнародна система агробізнесу, яка є результатом глобалізації. У галузі вагому роль відіграють ТНК, що спеціалізуються на виробництві продуктів харчування, зокрема:

- *Kraft Foods* (США) — продає продукцію в 155 країнах світу; торгові марки *Milka, Toblerone, Alpen Gold, Cote d'Or, Carte Noire, Jacobs, Maxwell House, Estrella*;

- *Nestle* (Швейцарія) — працює у 86 країнах по всьому світу. Окрім продуктів харчування, спеціалізується на виробництві кормів для домашніх тварин, фармацевтичній продукції та косметичці. Торгові марки: *Nescafe, KitKat, Nesquik, Nuts, Maggi, Perrier, Friskies, Felix, Purina ONE, Gourmet*, «Дарлінг»;

- *Unilever* (Велика Британія, Нідерланди). Торгові марки: *Lipton, Brooke Bond, Бесіда, Creme, Bonjour, Rama, Bertoll, iKnorr, Hellmann, Pomo d'Oro*.

- *Danone* (Франція). Торгові марки: *Danone, Активіа, Actimel*, «Растишка», *Fantasia, Danissimo, Evian, Badoit, Volvic, Raumplus*.

- Інші: «Монделіс Інтернешнл», «ПепсіКо», «Кока-Кола».

3. Традиційні виробництва харчових продуктів окремих країн світу.

Обговорення результатів дослідження традиційних продуктів харчування в країнах сусідах.

Європейці споживають найрізноманітнішу їжу, але найпопулярнішими є м'ясо та птиця. Одним з найпопулярніших молочних продуктів є сир. «Харчові візитівки»: Франція — вино, сир, паштет, морепродукти; Італія — вино, сир, спагеті; Німеччина — пиво, ковбаса, бекон; Швейцарія — сир, шоколад, кава, Данія — масло, сир,

шинка; Норвегія, Ісландія — рибні консерви, Болгарія, Угорщина — овочеві консерви.

У країнах Близького Сходу надзвичайно популярні крупи та бобові, з яких готують більшість традиційних страв. У цих країнах живуть переважно мусульмани, тому з-поміж м'яса вибирають баранину, курятину та яловичину.

У країнах Східної та Південно-Східної Азії (Японія, Китай, Таїланд та ін.) популярні морські продукти: риба, водорості, молюски тощо. Рис у цих країнах є заміником європейського хліба. Характерним є виробництво овочевих та фруктових консервів.

У країнах Латинської Америки одними з найголовніших є вироби із борошна — пшеничного, кукурудзяного та бобових — з додаванням великої кількості перцю чилі, а також соусів на основі гострого перцю. М'ясо, риба, птиця всіх видів.

Важливою складовою харчування північноамериканських країн, зокрема США та Канади, дедалі більше стає фастфуд — картопля, м'ясні продукти швидкого приготування. Надзвичайно популярними є курятина та яловичина, кукурудза, боби, сири, макаронні вироби, вироби з борошна, риба та молюски. Серед овочів популярними є солодка картопля — батат, томати, огірки та селера.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Узагальнення знань за темами «Виробництво машин та устаткування», «Виробництво тканин, одягу, взуття», «Виробництво харчових продуктів, напоїв» (самостійна робота).

I рівень

1. Оберіть найбільші центри важкого машинобудування в Україні.

А Краматорськ, Харків;

Б Київ, Львів;

В Одеса, Херсон;

Г Запоріжжя, Луцьк.

2. Оберіть найбільші центри автомобілебудування в Україні.

А Харків, Суми;

Б Київ, Дніпро;

В Одеса, Херсон;

Г Запоріжжя, Луцьк.

3. Яка галузь текстильної промисловості України працює виключно на привізній сировині?

А Вовняна;

Б бавовняна;

В шовкова;

Г лляна.

4. Яка галузь легкої промисловості України посідає першість за обсягами виробництва?

А Швейна;

Б текстильна;

В трикотажна;

Г хутрова.

5. Укажіть області з найбільшою концентрацією підприємств цукрової промисловості.

А Волинська, Житомирська, Рівненська;

Б Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька;

В Одеська, Херсонська, Миколаївська;

Г Вінницька, Полтавська, Харківська.

6. Укажіть міста, де зосереджені провідні виробники кондитерської продукції в Україні.

А Кривий Ріг, Черкаси, Біла Церква;
Б Київ, Харків, Дніпро, Львів;
В Кам'янське, Ковель, Луцьк;
Г Ужгород, Чернівці, Івано-Франківськ.

II рівень

7. Установіть відповідність між галузями машинобудування та провідними виробниками продукції.

1 Суднобудування	А США, Франція, Німеччина
2 Літакобудування	Б Росія, Польща, Білорусь
3 Виробництво персональних комп'ютерів	В Республіка Корея, Японія
	Г Китай, США, Японія

8. Установіть відповідність між країнами та їх традиційними виробництвами продуктів харчування.

1 Італія	А Овочеві консерви, соки
2 Болгарія	Б Вино, сир
3 Ісландія	В Морепродукти, рибні консерви
	Г Мед, сметана

III рівень

9. Наведіть три приклади народних промислів, що поширені у вашій місцевості.

IV рівень

10. Останнім часом у багатьох країнах світу, зокрема й в Україні, поширилось «викруткове виробництво», засноване на збиранні кінцевої продукції з імпортних деталей та вузлів. Висловіть свою точку зору щодо позитивних та негативних наслідків діяльності таких підприємств.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § 35, повторити §§ 29-34.